

1922 07 27 SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMAS

I. Rinkimų teisė.

1 §. Lietuvos Seimo atstovai renkami yra visuotinu, tiesiu, lygiu ir slaptu balsavimu proporcingąja rinkimų sistema.

2 §. Rinkimuose dalyvauja visi Lietuvos piliečiai, vyrai ir moters, kurie pirmą rinkimų dieną yra ne jaunesni kaip 21 metų amžiaus.

3 §. Rinkikas turi tik vieną balsą.

4 §. Negali nei rinkti, nei būti išrinkti:

a) tie, kieno už tėvynės išdavimą, arba kitą kokią sunkią kaltę teismo yra atimtos arba susiaurintos teisės, išskiriant iš šio skaičiaus svetimų valstybių teismų nuteistuosius už visokius politikos srities nusikaltimus;

b) tie, kurie yra teismo nubausti už nusikaltimą, kuris žmogaus garbę plėšia (kaip antai: vagystę, prigavimą, svetimo turto pasisavinimą, vogtų daiktų pirkimą, arba slėpimą, kyšių ėmimą ir kitus), už slaptą degtinės varymą, nusikaltimą prieš Rinkimų Laisvės Apdraudimo Įstatymo §§ 2, 5 ir 6, jei, jiems bausmę atlikus, 3 metai dar nepraėjo;

c) tie, kurie yra sulig teismo sprendimų globiami.

5 §. Renkami į Seimą turi teisės būti visi Lietuvos piliečiai, kurie pirmą rinkimų dieną yra ne jaunesni kaip 24 metų amžiaus.

P a s t a b a . Karo komendantas, apskrities viršininkas, milicijos vadas negali būti renkami toje vietoje, kurią apima jų valdžia.

6 §. Seimo rinkimuose nedalyvauja teismo nusmerkti ar teismo organų patraukti atsakomybėn piliečiai, kurie rinkimų metu yra laikomi namuose suimtiesiems. Bet teisės būti renkamiems į Seimą šie piliečiai turi, jei tik ši teisė iš jų nėra atimama einant šio įstatymo 4 §.

II. Rinkimų apygardos ir apylinkės.

7 §. Seimo rinkimams visa Lietuva yra dalinama į rinkimų apygardas, o kiekviena rinkimų apygarda į apylinkes.

Rinkimų apygardų sąrašas nustatomas šio įstatymo priede.

8 §. Apylinkių sąrašą nustato Vidaus Reikalų Ministeris trejiems metams, žiūrėdamas, kad apylinkės plotas atitiktų, jei galima, vienam valsčiui ir kad į rinkimų vietą rinkikui būtų ne toliau kaip 7 kilometrai.

III. Seimo narių skaičius.

9 §. Renkamųjų Seimo narių skaičius nustatomas skyrium kiekvienai rinkimų apygardai.

Renkamųjų Seimo narių skaičius nustatomas toks, kad 25 tūkstančiams gyventojų tektų vienas atstovas. Jei kurioje rinkimų apygardoje, taip skaitant, liks ne mažiau kaip 12 tūkstančių ir 500 gyventojų, tai tada apygardai tenka dar vienas atstovas rinkti.

Kiekvienai apygardai renkamųjų atstovų skaičių nustato Vyriausioji Rinkimų Komisija.

IV. Rinkimų diena.

10 §. Respublikos Prezidentas skelbia rinkimą dienas veizėdamas, kad prieš jas būtų ne mažiau kaip du mėnesiai laiko.

V. Rinkimų komisijos.

11 §. Rinkimams į Seimą rengti ir tvarkyti daromos yra šios komisijos: a) Vyriausioji Rinkimų Komisija, b) apygardų komisijos ir c) apylinkių komisijos.

12 §. Vyriausioji Rinkimų Komisija sudaroma iš Pirmininko ir keturių narių, pristatomų Ministerių Kabineto ir tvirtinamų Respublikos Prezidento.

13 §. Vyriausios Rinkimų Komisijos žiniai priklauso: a) prižiūrėti visą rinkimų tvarką ir eigą, b) leisti instrukcijas ir paaiškinimus, c) skirti apygardų komisijų pirmininkus, d) svarstyti paduotuosius ant apygardų komisijų nutarimų skundus, e) nustatyti visų į Seimą išrinktųjų atstovų sąrašą ir paskelbti jį visų žiniai, f) turėti savo žinioje vyriausybės skiriamąsias rinkimams vykinti lėšas ir g) nustatyti kiekvienai rinkimų apygardai rinktinųjų atstovų skaičių sulig šio įstatymo 9 §.

14 §. Seimui susirinkus, Vyriausioji Komisija visus aktus įduoda Seimui.

15 §. Apygardos rinkimų komisijos pirmininku skiriamas vienas vietos taikos teisėjų arba apygardos teismo narių, o jos nariai renkami yra apskričių tarybų po vieną iš kiekvienos apskrities. Apygardose, kuriose yra miestų, valdomų apskrities teisėmis, tų miestų tarybos renka taip pat po vieną komisijos narį.

16 §. Apygardų komisijos privalo: a) paskirti apylinkių komisijų pirmininkus ir veizdėti, kad apylinkių komisijos savo laiku pradėtų ir eitų savo darbą, b) gauti ir išduoti pinigus, rinkimų reikalams asignuotus, c) rinkimams pasibaigus, pristatyti visus aktus Vyriausiajai Komisijai, d) priimti kandidatų sąrašus ir paskelbti juos visų žiniai, e) nustatyti apygardai išrinktų į Seimą atstovų sąrašą ir paskelbti jį visų žiniai.

Be to, apygardų komisijos atlieka ir kitą šiame įstatyme nurodytą darbą.

17 §. Apylinkės rinkimų komisija steigiama kiekvienai apylinkei iš pirmininko ir ne mažiau kaip keturių narių; jos narius renka valsčiaus ar miesto taryba iš rinkikų skaičiaus.

P a s t a b a . Kariuomenės dalims apylinkės komisijos steigiamos iš turinčių rinkimų teisę karių – pirmininko ir 4 narių, kuriuos visus skiria atatinkamų kariuomenės dalių viršininkai (vadai).

18 §. Po 3 dienų skaitant nuo paskutinės dienos, nustatytos kandidatų sąrašams įteikti, be 15 ir 17 §§ narių, apygardos ir apylinkių komisijų nariais turi teisės įeiti kandidatų sąrašus įdavusių kuopų atstovai, po vieną atstovą nuo kuopos.

P a s t a b a . Apygardų ir apylinkių komisijų nariai iš Valstybės lždo atlyginimo negauna.

19 §. Apylinkių komisijos atlieka pačių rinkimų darbą, kaip antai: priima balsus, suskaito juos balsavimui pasibaigus ir savo protokolus įteikia apygardų komisijoms.

20 §. Komisijos pirmininkui pavaduoti komisija išrenka iš savo narių tarpo pirmininko pavaduotoją.

21 §. Komisijų posėdžiai yra teisėti, dalyvaujant ne mažiau kaip pusei ir vienam komisijos nariui.

Visus klausimus komisijos sprendžia balsų dauguma. Balsams suskilus lygiomis dalimis, pirmininkaujančio balsas nusveria.

22 §. Valdininkai, vyriausybės ir savivaldybių įstaigos privalo pildyti rinkimų komisijų reikalavimus. Apygardų ir apylinkių komisijų pirmininkams kreipiantis, savivaldybės privalo duoti komisijoms raštininkus, bet šie komisijose balso neturi.

23 §. Rinkimų komisijų posėdžiai yra vieši.

24 §. Visi pareiškimai, protestai, skundai, liudymai ir kiti raštai (aktai) rinkimų reikalais žyminiu mokesniu neapmokami.

VI. Rinkikų sąrašai.

25 §. Rinkimams atlikti daroma kiekvienos apylinkės rinkikų sąrašai.

26 §. Rinkikų sąrašus paskirtu laiku daro savivaldybių lėšomis valsčių ar miestų valdybos dviem egzemplioriais.

27 §. Į apylinkės rinkikų sąrašą įtraukiami visi, kas turi teisės dalyvauti rinkimuose į Seimą ir apylinkėje gyvena. Kas atvyks ir apsigyvens apylinkėje pradėjus ruošti rinkikų sąrašus, tas gali būti įtrauktas į naujosios vietos sąrašą, jei pristatys valsčiaus ar miesto valdybos raštą, kad jis išbrauktas iš senosios gyvenamosios vietos sąrašo arba ten į sąrašą neįtrauktas. Vienas ir tas pats asmuo tegali būti įrašytas į rinkikų sąrašus tik vienoje apylinkėje.

28 §. Rinkikų sąraše rašoma kiekvieno rinkiko pavardė, vardas, amžius, užsiėmimas ir gyvenamoji vieta. Rinkikų sąrašą pasirašo valsčiaus arba miesto valdyba.

Kiekvienam rinkikui, įtraukiant jį į rinkikų sąrašą, turi būti išduota kortelė su pažymėjimu jo pavardės, vardo ir eilinio rinkikų sąraše numerio. Rinkikų sąrašai gali būti paruošiami skyrium kiekvienam kaimui, sodžiui, gatvei ir t. t.

29 §. Rinkikų sąrašai ne vėliau kaip šešioms savaitėms prieš rinkimų dieną atskleidžiami žiūrėti kiekvienam, kas nori žiūrėti, tuo būdu, kuriuo lengviausia jie peržiūrėti. Prieš šitų sąrašų atskleidimą valsčiaus arba miesto valdyba skelbia visai apylinkei, kame, koku laiku ir būdu rinkikų sąrašai galima žiūrėti, ir tame pat skelbime nurodo terminus ir tvarką skundams duoti dėl netikro sąrašų susstatymo.

30 §. Nuo sąrašų atskleidimo dienos administracinės valdžios atstovas ir kiekvienas rinkikas dviejų savaitių laiku turi teisės pareikšti sustačiusiai sąrašus valdybai raštu arba žodžiu, jog į sąrašus kas neįtrauktas arba įtrauktas neteisėtai.

31 §. Valsčiaus arba miesto valdyba, pripažinus tokį pareiškimą teisingu, patenkina jį, įtraukdama praleistąjį asmenį į sąrašą arba išbraukdama neteisėtai įtrauktąjį. Išbrauktajam valdyba privalo apie tai pranešti.

32 §. Atmestuosis pareiškimus ir paduotuosius skundus valsčių arba miestų valdybos privalo ne vėliau kaip už 3 savaitių prieš rinkimų dieną su savo nuomone prisiųsti Taikos Teisėjui ir apie tai pranešti tiems, kurių teisė ginčijama yra, ir tiems, kas padavė skundą.

33 §. Praėjus minėtoms 30 § dviem savaitėms, papildomasai sąrašas ne vėliau kaip per tris dienas skelbiamas visų žiniai nurodytu 29 § būdu.

34 §. Taikos Teisėjas privalo apsvarstyti gautus skundus ne ilgiau kaip už 2 savaitių prieš rinkimų dieną ir apie tai pranešti atatinkamoms valsčių ar miestų valdyboms.

35 §. Rinkikų sąrašai Taikos Teisėjo nutarimais papildyti, turi būti viešai paskelbti ne vėliau kaip septyniomis dienomis prieš rinkimų dieną nurodytu 29 § būdu.

36 §. Išėjus minėtoms 30 § dviem savaitėms, pareiškimai dėl neteisėto sąrašų susstatymo nebepriimami.

Bet jei kuris rinkikas išrodys ne iš savo kaltės praleidęs terminą pareiškimui ar skundai duoti, tai tokiam rinkikui valsčiaus ar miesto valdyba, kur yra rinkiko gyvenamoji vieta, turi teisės duoti liudymą, patikrinanti jo teisę rinkti. Šiuo liudymu rinkikui leidžiama balsuoti savo gyvenamosios vietos apylinkėje.

VII. Kandidatų sąrašai.

37 §. Kiekviena partija arba kuopa ne vėliau kaip 5 savaitėms prieš rinkimų dieną gali įduoti apygardos komisijai sąrašą tų asmenų, kuriuos ji siūlo Seimo atstovais. Tokį kandidatų sąrašą privalo pasirašyti savo ranka ne mažiau kaip penkios dešimtys apygardos rinkikų.

P a s t a b a . Kandidatai siūlomi neatsižvelgiant į tai, kurioje rinkimų apylinkėje jie gyvena ir ar yra jie įtraukti į rinkikų sąrašą ar ne.

38 §. Vienas rinkikas turi teisės pasirašyti tik vieną kandidatų sąrašą.

Jei kuris rinkikas bus pasirašęs kelis kandidatų sąrašus, tai jo parašas laikomas teisėtas tam sąrašui, kurs yra paduotas pirmutinis.

39 §. Sąraše turi būti įrašyta kiekvieno kandidato pavardė, vardas, amžius, užsiėmimas ir

gyvenamoji vieta kuo aiškiausiai. Prie sąrašo turi būti pridėtas raštu kiekvieno kandidato pasirašytas sutikimas būti renkamam. Sąraše gali būti ir įdavusios jį partijos ar kuopos vardas.

40 §. Pasirašiusieji sąrašą rinkikai privalo taip pat pažymėti savo užsiėmimą ir gyvenamąją vietą ir pristatyti liudymą, jog jie apygardoje yra įtraukti į rinkikų sąrašą.

41 §. Partijos arba kuopos sąraše kandidatų skaičius gali būti mažesnis, negu tenkas apygardai atstovų skaičius, ir ne daugiau didesnis, kaip per pusę.

Jei kandidatų skaičius yra didesnis kaip per pusę, negu tenkas apygardai atstovų skaičius, tai neteisėtai pasiūlytieji išbraukiami.

42 §. Vienas ir tas pats kandidatas vienoje apygardoje gali būti įrašytas tik į vieną kandidatų sąrašą.

Tas pats kandidatas gali būti įrašytas į sąrašą ne daugiau kaip penkiose apygardose.

43 §. Apygardos komisija išduoda raštelį, kuriuo patvirtina, kurį mėnesį, dieną ir valandą ji priėmė kandidatų sąrašą.

44 §. Įduodama kandidatų sąrašą, partija arba kuopa privalo nurodyti apygardos komisijai asmenį, kurį ji įgalioja atstovauti jai komisijoje visokiais reikalais. Jei įgaliotinis nenurodytas, tai juo laikomas tasai, kuris pirmas yra pasirašęs sąrašą. Įgaliotinis, o jo nesant, pirmasis pasirašęs sąrašą gali suteikti komisijai jos buvamoje vietoje savo adresą, tada skelbimai siunčiami į namus; nesuteikus gi jam savo adreso, skelbimai pakabinami komisijos bute.

45 §. Rinkikų partijos arba kuopos, jei jos nori, kad jų atstovai dalyvautų apygardos ir apylinkės komisijų posėdžiuose, privalo nurodyti asmenis, kurie turi būti įrašyti į komisijų narių skaičių.

46 §. Sąrašus gavus, apygardos komisija per tris dienas turi reikalauti iš partijų arba kuopų įgaliotinių pašalinti paduotųjų kandidatų sąrašų trūkumus. Tie trūkumai turi būti pašalinti, liekant ne mažiau kaip 4 savaitėms ligi rinkimų dienos. Tuo pat laiku kandidatai, įtrauktieji į kelis apygardos sąrašus, privalo pareikšti apygardos komisijai, kuriame sąraše jie tinka pasilikti; nepareiškus, jie išbraukiami iš visų sąrašų.

47 §. Einant ginčui dėl teisių kurio kandidato, jo vieton 46 § laiku gali būti statomas kitas kandidatas, jei tai pasiūlys ne mažiau kaip pusė sąrašą pasirašiusių rinkikų. Tuo pat laiku sąrašas gali būti papildytas naujais kandidatais ligi įstatymų leidžiamojo skaičiaus.

48 §. Tinkamuosius kandidatų sąrašus apygardos komisijos numeruoja iš eilės, kaip jie buvo įduoti, su tais numeriais pakabina apygardos komisijos bute ne vėliau kaip 3 savaitėms prieš rinkimų dieną, suteikia juos miestų ir valsčių valdyboms, apylinkių komisijoms ir skelbia visų žiniai.

49 §. Rinkikų partijos arba kuopos, įdavusios savo kandidatų sąrašus, gali pareikšti apygardos komisijai ne vėliau kaip 14 dienų prieš rinkimų dieną, kad jos sujungia savo kandidatų sąrašus. Tokius pareiškimus privalo pasirašyti partijų arba kuopų įgaliotiniai arba sąrašus pasirašiusieji rinkikai. Apie kandidato sąrašų susijungimą apygardos komisija tuojau skelbia visų žiniai. Tokie susijungę sąrašai laikomi už vieną. Vienas kuris sąrašas negali dalyvauti keliuose susijungimuose.

50 §. Kai kandidatų sąrašai ir jungtiniai sąrašai paskelbti visų žiniai, jie nebegali būti paimti atgal.

51 §. Jei kokioj apygardoj paduotas tik vienas kandidatų sąrašas arba keli, bet juose bendras kandidatų skaičius nėra didesnis už tenkamąjį apygardai atstovų skaičių, tai balsavimo nedaroma, o pasiūlytieji kandidatai laikomi išrinktais.

VIII. Rinkimai.

52 §. Rinkimai tęsiasi dvi dienas. Rinkikams darbininkams ir tarnautojams turi būti duota liuso laiko dalyvauti rinkimuose ar rinkimų komisijose, neišlaikant už tą laiką iš algos ar atlyginimo.

53 §. Balso įdavimo vieta, diena, valanda ir tvarka turi būti paskelbtos apylinkės komisijos pirmininko visų žiniai bent 15 dienų prieš rinkimų dieną.

54 §. Butą rinkimams atlikti duoda valsčiaus arba miesto valdyba, butas turi būti erdvus. Stalas, prie kurio susėda apylinkės komisija, statomas taip, kad jis būtų prieinamas iš visų pusių. Ant

to stalo turi būti pastatyta keturkampė skrynutė su nedideliu vidury dangčio plyšiu kortelėms įleisti; skrynutės toks didumas, kad į ją tilptų visų rinkikų kortelės, o dangčio plyšys toks, kad į jį lystų konvertas su kortele. Skrynučių didumą nustato apygardos komisija. Skrynutės prirengiamos miestų ir valsčių valdybų.

55 §. Rinkimų bute geidžiama dar vienas kambarys, įeinamas tik per rinkimų kambarį, arba, jei tokio kambario nėra, tai netoli komisijos stalo turi būti pastatytas dar vienas ar du stalu, kad rinkikas nematomai galėtų įdėti savo kortelę į konvertą.

Rinkimų bute turi būti taip pat prieinamoj vietoj padėti rinkimų įstatymai ir rinkikų sąrašai.

56 §. Rinkimai atliekami, įduodant įdėtą į konvertą kortelę tik su vienu išsirinktu kandidatų sąrašu.

57 §. Rinkimų kortelės ir konvertai vienokio didumo prirengiami tuoj, kaip tik kandidatų sąrašai paskelbti. Jų prirengimas pavedamas apygardų rinkimų komisijoms.

P a s t a b a . Balsuojant leidžiama naudotis ir partijų arba grupių paruoštomis kortelėmis, jeigu jos tokios pat formos, didumo ir spalvos, kaip komisijos paruoštosios kortelės.

58 §. Kortelėje turi būti atspausdintas tik vienas kandidatų sąrašas. Užtat kiekvienam rinkikui įduodama tiek kortelių, kiek sąrašų apygardoje. Kortelės turi būti įduotos rinkikams prieš rinkimų dieną bent 5 dienomis, Vyriausiosios Rinkimų Komisijos paskelbtu būdu. Kortelės negali būti dalinamos rinkimų bute. Konvertai parengiami iš nepermatomo popierio su apygardos komisijos antspaudu; jie duodami rinkimų bute.

59 §. Kortelės ir konvertai prirengiami Valstybės lėšomis, asignuojamomis Vyriausiajai Rinkimų Komisijai.

60 §. Rinkimų dieną komisijoj turi būti ne mažiau kaip pusė apylinkės komisijos narių; per rinkimus jų turi pasilikti bute ne mažiau kaip trys, jų tarpe pirmininkas arba jo pavaduotojas.

61 §. Kalbų rinkimų bute ir per 60 metrų aplink jį tarti neleidžiama, tik komisijos nariai, rinkikui prašant, gali paaiškinti jam rinkimų tvarką.

62 §. Komisija gali pašalinti kiekvieną, kuris ardo rinkimų tvarką. Prireikus, komisija gali kviesti pajėgos tvarkai įvesti.

63 §. Rinkimai, kaip sodžiuose, taip ir miestuose, prasideda paskelbtą dieną 8 valandą iš ryto. Pirmininkas, patikrinęs, jog komisijos nariai vietoje, skelbia, kad rinkimai prasideda, ir su nariais patikrinęs, jog skrynutė tuščia yra ir turi tik vieną plyšį, užrakina ją, prideda antspaudus ir kviečia atvykusius rinkikus duoti savo balsus, saugojant eilės; po to skrynutė nebegali būti atidaroma.

64 §. Rinkikas, įėjęs į rinkimų kambarį, pasisako savo pavardę, vardą, gyvenamąją vietą, parodo asmens liudymą ir gautąją einant 28 § kortelę; raštininkui pažymėjus rinkikų sąrašė jo pavardę, ima iš komisijos nario rankos prie atskiro stalo konvertą su antspaudu, eina prie kito atskiro stalo (arba į atskirą kambarį, jei jis yra) įdeda savo kortelę niekam nematant į konvertą; priėjęs prie komisijos stalo, įduoda užlipintą konvertą pirmininkui; komisijos pirmininkas rinkiko akyse įleidžia konvertą į skrynutę pro plyšį; tada rinkikas išeina.

P a s t a b a . Kiekvienas privalo paduoti balsą pats be jokių tarpininkų. Jei kokios kūno dalies trūkumas kliudo rinkikui įdėti kortelę į konvertą ir įduoti konvertą pirmininkui, tai rinkikas gali pavesti tai padaryti komisijos nariui.

65 §. Kortelės, įdėtos į konvertą be antspaudu arba į konvertą su koku ženklu, yra gražinamos.

66 §. Vakare 8 val. balsų priėmimas baigiamas; po 8 val. priimami tik tų balsai, kurie į rinkimų butą įėjo prieš 8 valandą.

67 §. Po to, pirmininkas uždengia skrynutės plyšį ir deda antspaudą, užrakina rinkimų kambarį (arba kambarius), visiems išėjus deda antspaudą ant durų ir palieka sargybą. Antrą dieną iš ryto komisija patikrina, ar antspaudai ant durų nesulaužyti, ir nuima juos toliau rinkimams tęsti; tos dienos vakare deda antspaudus tuo pat būdu, kaip pirmą dieną.

68 §. Rinkimams pasibaigus, vadinasi trečią dieną 10 val. iš ryto, komisijos pirmininkas atidaro rinkimų buto duris ir su komisijos nariais, o taip pat rinkikais, kurie atvyko, atidaro skrynutę, skaito kiek konvertų įdėta į skrynutę, neatplėšdamas konvertų; jei konvertų skaičius skiriasi nuo pažymėtų rinkikų sąrašė įdavusiųjų balsų skaičiaus, tad tai paaiškinama protokole, išrodant, kiek galima, to priežastis.

69 §. Tą darbą atlikus, konvertai atplėšiami ir skaitoma, kiek balsų paduota už kiekvieną kandidatų sąrašą.

70 §. Pripažįstamos netikromis kortelės:

- a) kuriose kas nors parašyta už arba prieš kandidatus,
- b) kuriose nurodyta visai kitos, negu kandidatų sąrašė, pavardės,
- c) kurių yra dvi ar daugiau su įvairiomis kandidatų pavardėmis,
- d) kuriose yra ne visos kurio nors kandidatų sąrašo pavardės,
- e) kuriose rinkikas yra pasirašęs.

71 §. Klausimai dėl kortelių tikrumo svarstomi apylinkės komisijos; jos narių balsams pasidalinus lygiai, pirmininko balsas nusveria.

72 §. Visam apylinkės komisijos darbui nuo pradžios ligi pabaigos rašomas protokolas, kuriame turi būti įrašyta: pirmininko įsakymai, rinkikų pasiskundimai, komisijos nutarimai, stojusiųjų rinkikų skaičius, kiekvieno kandidatų sąrašo gautas balsų skaičius, pripažintų netikromis kortelių skaičius. Protokolą pasirašo apylinkės komisija ir kurie nori rinkikai.

73 §. Apylinkės komisijos protokolas leidžiamas tuojau, bet ne vėliau kaip trečią dieną apygardos komisijai su pridėtomis atskiruose, iš eilės sunumeruotuose, konvertuose rinkikų kortelėmis, kurių tikrumą ar netikrumą svarstyti turėjo apylinkės komisija ir savo nutarimą protokole išdėstė. Nepridedamas prie protokolo kitas korteles ir kandidatų sąrašus apylinkės komisija sudeda į kė patogiaus, pridėda savo antspaudą ir laiko, ligi rinkimai bus pripažinti tikrais.

74 §. Apygardos komisija viešame posėdyje, ne vėliau kaip per tris dienas, peržiūrėjęs pridėtas prie apylinkės komisijos protokolo korteles, galutinai sprendžia, kurios kortelės tikros, kurios netikros, ir suskaito, kiek kiekvienoje apylinkėje paduota balsų už kiekvieną kandidatų sąrašą.

IX. Rinkimų rezultatai.

75 §. Nustatydamas atstovų skaičių kiekvienam sąrašui, apygardos komisija suskaito, kiek balsų gavo kiekvienas kandidatų sąrašas visose rinkimų apylinkėse o paskui, imdama dėmėn apygardos atstovų į Seimą skaičių, padalina jį tarp paskelbtųjų kandidatų sąrašų proporcingai gautiems kiekvieno sąrašo balsams ir apie tai skelbia visų žiniai.

76 §. Skirstant atstovus kandidatų sąrašams, daroma taip: balsų skaičius paduotas vienoje apygardoje už visus kandidatų sąrašus dalinama į apygardos atstovų skaičių: gautasai dalmuo yra „renkamasai skaičius“; paduotų už kiekvieną kandidatų sąrašą balsų skaičius dalinamas į „renkamąjį skaičių“ (be trupmenų); gautieji iš šio pastarojo dalinimo skaičiai parodys, kiek narių išrinkta iš kiekvieno kandidatų sąrašo. Jei padalinus neprisirinks pilnas rinktinų atstovų skaičius, tai antrojo dalinimo likučiai reikia surašyti iš eilės pagal jų didumą, pradėdant nuo didžiausiojo, ir sąrašams, gavusiems didžiausiu likučiu, duodama po vieną atstovą, ligi tuo būdu bus sudarytas pilnas rinktinų atstovų skaičius.

77 §. Jei kuriam sąrašui tektų didesnis atstovų skaičius, negu jo kandidatų skaičius, tai atliekantis nuo to sąrašo atstovų skaičius dalinamas yra tarp kitų kandidatų sąrašų.

78 §. Susijungusieji kandidatų sąrašai laikomi yra už vieną sąrašą; užtat atstovų skaičius skiriama jiems, atsižvelgiant į jų gautųjų balsų skaičių sumą. Tarp susijungusiųjų sąrašų atstovų skaičius skirstomas būdu, nurodytu 76 §, jei tarp susijungusiųjų grupių nėra kitokios sutarties.

79 §. Įtrauktieji į sąrašą kandidatai eina į Seimo narius iš eilės, pradėdant nuo pirmojo.

Išrinktiesiems atstovams apygardos komisija išduoda tam tikra liudymą.

80 §. Vyriausioji Rinkimų Komisija patyrusi, jog tas pats asmuo išrinktas Seimo nariu keliose apygardose, klausia jo, kurios apygardos atstovu jis nori būti. Jei paklaustasai per tris dienas neatsakys, tai jis skaitomas išrinktu toje apygardoje, kur daugiau balsų gavo.

X.

81 §. Apygardos komisijai paskelbus išrinktųjų atstovų pavardes, kiekvienas rinkikas, o taip pat apskričių viršininkai gali paduoti tai komisijai per 7 dienas protestus dėl rinkimų trūkumų ir jų pasekmių.

82 §. Apygardos komisija, ištyrinėjusi, kiek galima greitu laiku protestą, tuojau leidžia jį su savo nuomone Vyriausiajai Rinkimų Komisijai.

83 §. Jei Vyriausioji Komisija pripažins, jog koks atstovas neteisėtai įtrauktas į išrinktųjų sąrašą, tai išbraukia jį ir įsako apygardos komisijai išbrauktojo vieton statyti kitą iš kandidatų sąrašų.

84 §. Jei Vyriausioji Komisija iš duotų žinių patirs, kad per rinkimus buvo imtasi papirkimo, prievartos, prigavimo ir kitų nusikalstamų darbų, arba jeigu rinkimų įstatymai nebuvo saugojami ir jeigu todėl rinkimų rezultatai buvo iškreipti, tad ji atšaukia rinkimus ir įsako įtaisyti naujus rinkimus tais pačiais sąrašais ne vėliau kaip per 20 dienų.

85 §. Visų rinkimų teisėtumą svarsto ir sprendžia Seimas.

86 §. Išrinktieji į Seimą Valstybės valdininkai ir kariškiai Seimo laiku išeina iš savo užimamų vietų.

87 §. Jei kas nustos buvęs Seimo nariu, tai jo vieton stoja kitas iš to paties sąrašo, kaip eina eilė kandidatų. Nesant sąrašo kandidatų, Seimo nario vieta lieka neužimta.

XI.

88 §. Seimas renkasi ne vėliau kaip mėnesiui praėjus po rinkimų dienų. Jį šaukia ir susirinkti dieną skiria Respublikos Prezidentas.

89 §. Seimo posėdžiai prasideda suvažiavus ne mažiau kaip pusei ir vienam jo narių, neskaitant tų vietų, kuriose rinkimai negalėjo įvykti.

90 §. Seimą atidaro Respublikos Prezidentas.

91 §. Atskyrus savivaldybėms paskirtąsias išlaidas, kitos rinkimų išlaidos imamos iš Valstybės lėšų.

A. Stulginskis
E. Respublikos Prezidento Pareigas
Steigiamojo Seimo Pirmininkas.

Galvanauskas
Ministeris Pirmininkas.

Kaunas, 1922 m. liepos mėn. 27 d.

Prieiga per internetą:

http://www3.lrs.lt/pls/inter_archyvas/dokpaieska_arch.showdoc_l?p_id=112946&p_query=&p_tr2=2 [žiūrėta: 2013-08-02]